

Přednáška Právo mezinárodního obchodu

Č. 2

Světová obchodní organizace

I. GATT 1947 - prozatímní řešení pro příštích 40 let

- vznik systému – Havanská charta – nevstoupila v platnost
- Protokol o prozatímní použitelnosti GATT (1.1.1948), provizorium přetrvávalo řadu let
- Vstup nového člena byl závislý na přistoupení k Protokolu a souhlasu dvou třetin smluvních států Protokolu.
- Cíle: podstatné snížení cel a jiných překážek obchodu a odstranění diskriminace
- Nástroje: poskytování bezpodmínečné doložky nejvyšších výhod, reciprocita nabytých a poskytnutých koncesí, ochrana domácí ekonomiky pouze pomocí cel, vypracování společných programů k rozvoji obchodu
- Způsob jednání: konference, tzv. rounds (přehled viz učebnice)

II. Uruguayské kolo – základ pro vytvoření nového systému

- 1986-1994
- Jednání: cla, netarifní překážky obchodu, služby, právo duševního vlastnictví, řešení sporů, obchodování s textilem, zemědělskými produkty, vznik WTO, založení nové organizační struktury pro systém regulace obchodních vztahů.

III. WTO v. GATT – mýty a pravda

- Vztah WTO a GATT: GATT bylo vytvářeno jako dočasné forum – WTO jako trvalé
GATT má smluvní strany, WTO členy
GATT se zabývala zbožím, WTO službami, duševním
vlastnictvím, nově investicemi
Oba systémy předpokládají řešení sporů, WTO systém se zdá
být efektivnější

GATT zanikl pokud jde o organizační strukturu, nastoupilo
WTO

IV. GATT 1947 v. GATT 1994:

- naposledy jmenovaný je tvořen:

- A. Ustanovení GATT 1947 ve znění před vstupem v platnost Dohody o zřízení WTO
- B. Ustanovení právních nástrojů, které existovaly před vstupem v platnost Dohody o zřízení WTO a které jsou výslovně uvedeny po písmenem b článku 1 Přílohy
- C. Jiná ujednání výslovně zmíněná pod písmenem c článku 1 Přílohy
- D. Marakéšský protokol

Závěr: GATT 1994 je výraz pro GATT doplněný Uruguayským kolem o nové dokumenty a začleněný do systému WTO.

V. WTO – nová mezinárodní organizace a přijetí systému mnohostranných mezinárodních smluv

VI. vznik 1.1.1995

VII. sídlo Ženeva

VIII. kdo mohl být členem: smluvní státy GATT 1947, pokud nebyl, musel stát nejprve uzavřít jednání o GATT 1947, Evropská společenství jsou kolektivním členem

IX. Funkce WTO: zajišťování realizace dohod a smluv Wto

Poskytnutí prostoru pro jednání o otázkách pokrytých smlouvami

Provádění dohody o řešení sporů

Spravování mechanismu přezkoumávání obchodní politiky

Spolupráce s MMF, SB

X. Struktura orgánů WTO

Konference ministrů: nejširší pravomoci, zástupci států, schází se jedenkrát ročně, výkon všech funkcí WTO, rozhodnutí ve všech otázkách týkajících se mnohostranných dohod. Může zřizovat různé odborné výbory.

Generální rada: zástupce všech členských států, schází se v mezidobí mezi zasedáním Konference ministrů. Stejná oprávnění. Funkce Orgánů pro řešení sporu, Orgánu pro přezkoumávání obchodní politiky.

Rada pro obchod se zbožím, Rada pro obchod službami, Rada pro obchodní aspekty práv duševního vlastnictví. Působí pod Generální radou v rozsahu uložených jednotlivými dohodami.

Výbory Rad – pomocné orgány pro různé aspekty činnosti.

XI. Struktura smluv

WTO spravuje celý systém mezinárodních smluv:

1. **Dohody obsahující základní principy WTO:** GATT, GATS, TRIPS, Dohoda o řešení sporů
2. **Zvláštní dohody napojující se na základní:** mnohostranné dohody obsažené v Příloze 1,2,3
3. Detailní **seznamy** závazků jednotlivých zemí
4. **Vícestranné dohody** obsažené v Příloze 4

Základní principy

- a) odstranění diskriminace (princip nejvyšších výhod a režim národní)
- b) odstranění bariér obchodování
- c) předvídatelnost obchodního systému, předvídatelnost bariér
- d) vnesení prvků soutěže do všech oblastí obchodování
- e) právo na rozvoj

Základní mechanismus fungování

Režim nejvyšších výhod – MFN obsažen již v GATT, nově v GATS a dalších dokumentech, poskytován na multilaterálním základě, nepodmíněně, není omezen jen na cla, institucionalizace doložky. Výsledek uplatnění: rovnost mezi cizími státními příslušníky.

Režim národní – smyslem zabezpečit nejméně národní zacházení pro dovážení zboží pokud jde o daně a vnitřní předpisy, totéž platí pro služby (nicméně v GATS omezenější než v GAtt) a pro duševní vlastnictví.

GATT, GATS, TRIPS – jen v rozsahu učebnice. Není nutné jít nad rámec.

